

Bernáth Aurél (1895-1982)*Budapesti látkép, 1968*Olaj, vászon, 73x100,5 cm
Jelezve jobbra lent: BA**Kiállítva:**

- XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Budapest, Múcsarnok, 1968. április – május. katalógus: szám nélkül

Reprodukálva:

- Művészet, 1968. 5. 5.
- Nemes Galéria Évkönyv 2002, 114.

Kikiáltási ár: 3 000 000 Ft/11 538 EUR

Bernáth Aurél: Naplemente a budai hegyek fölött, 1956.
Budapest, Fővárosi Képtár

Széles távlatok folytonos közelítésben

„Messziről kell a földet néznünk, s a rajta folyó bolygást. És ha már elérkeztünk a teljes érzelmentesség állapotába, [...] és egyedül csak a jelenségek maradnak, a születés és halál közti elővillanások, alakteremtések és alakzatmúlások. A föld felszíne ilyképp mintha zsongana ettől a világűróra szerint pillanatnyi metamorfózisoktól.” Ezek a sorok Bernáth Aurél *Monológ a halálról* című gyönyörű írásában olvashatóak, melyet 1967-ben vetett papírra.

Bernáth pesti lakásának s egyben műtermének ablakából gyakran örökítette meg az elétároló látványt, Budapest egyik jellegzetes látképét, mely magába foglalja a Dunát és az átellenben feltűnő budai hegyeket. Itt bemutatott festménye, első pillantásra ugyancsak e budapesti látképek sorozatába tartozik, műfajilag azonban a veduta és a csendélet határvonalán álló, érdekes problémákat felvető alkotás.

A kompozíció mozdatlan és állandó mozgást idéző síkok váltakoznak alulról felfelé. A belső ablakpárkányra helyezett tárgyak engedelmes mozdatlanságát a széles víztömeg sodra és egy hajó lassú de kérlelhetetlen mozgása váltja fel, éppúgy ellenpontozva egymást, mint fentebb a távolban feltűnő part és a fölötté tornyosuló felhők. A számtalanszor megfestett túlpárt épületei és a hegyek vonulata ugyanúgy a viszonylagos állandóság érzetét kelthették Bernáthban mint az őt körülvevő tárgyak, melyek készségesen vetik alá magukat az őket mozgató és rendező akaratnak. A fények és árnyékok folytonos váltakozása, az ember által létrehozott dolgok mulandósága, de még a természeti képződmények szakadatlan alakulása is viszonylagossá teszik a biztonság-
nak ezt a fajta érzetét. *Panta rhei*, vagyis minden folyik, a világon minden örökös mozgásban van, mondta Hérakleitosz az ókori görög filozófus, és Bernáth mintha e tétel bizonyítását adná itt bemutatott festményén. Művének minden eleme határozott körvonalak nélkül jelenik meg. Az elkülönülő formákat, tárgyakat jelző színfoltoknak mozgási terük van, tovaterjedve, egymásba mosódva keresik helyüket a képsíkon. Ami különlegessé avatja e képet Bernáth életművében az a fellángoló és elcsendesedő meleg színek szokatlanul erős áradása. Jellemző viszont a rendíthetetlen tárgyilagosság, mellyel a varázslatos színvilág és a megkomponáltság rendje egyensúlyba kerül. Valamint az a mellébeszélés nélküli szükséztűség, mely a pillanatnyi érzelmek kiküszöbölését festészetében is mértékadónak tartó művésznek lehetővé tette a lehető legkevesebbel a legtöbbet elmondani.

Bernáth a *Budapesti látkép* 1968 kora tavaszán festette, majd elkészültét közvetlenül követően a Múcsarnokban rendezett XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon mutatta be két pasztellképének társaságában. A *Művészet* című folyóirat májusi száma a festmény reprodukcióját is közölte. Ugyanitt a kiállítás festészeti részéről szóló írásában D. Fehér Zsuzsa, Bernáth új alkotásait az életmű addigi összességéként méltatta.

Rum Attila

